

'de arrestatiebevelen van Joden aan het hoofdbureau van de Amsterdamse politie door . . . Elk arrestatiebevel bevatte de naam van een Jood. De arrestatiebevelen werden aanvankelijk door het hoofdbureau verdeeld en naar de afdelingen doorgestuurd, waarna de afdelingen belast waren met de arrestaties. Deze arrestaties moesten 's avonds worden uitgevoerd. Zij hebben aanleiding gegeven tot protesten aan de afdelingen door de inspecteurs en wel eigenlijk om twee redenen: ze vonden het onaangenaam werk en bovendien gaf het omvangrijk werk in de avonduren, dus overwerk. Het is dus gereorganiseerd op deze wijze dat, ook op aandringen van bedoelde inspecteurs, het personeel van het hoofdbureau mee moest doen . . . De organisatie is toen zo geworden dat de staf . . . detachementen vormde onder leiding van een inspecteur, waarna elk detachement opdracht kreeg, in een bepaald stadsgedeelte het werk uit te voeren . . . Er is onder elkaar een bespreking geweest tussen verschillende inspecteurs waarbij tot uitdrukking is gebracht, dat men het werk natuurlijk niet wenste te doen. Ik voor mij heb verklaard dat ik het niet *zou* doen, anderen weifelden'¹ -

inderdaad weigerde van der Hoeven een hem in dit kader gegeven taak; hij werd prompt geschorst en vervolgens ontslagen. Verdere maatregelen werden niet tegen hem genomen. Niemand was er, voorzover bekend, die zijn voorbeeld volgde.

Onder het nieuwe systeem werden de gearresteerde Joden eerst met politie-auto's of onder politiegelide naar de *Zentralstelle* gebracht. Zij gaven daar in de hal hun deportatiebevel en hun persoonsbewijs af; typistes van de Joodse Raad stelden naamlijsten op. 'Daarna', aldus Sluzker,

'kwamen de Joden in de gymnastiekzaal . . . (Daar) waren veertig à vijftig mensen van de Joodse Raad werkzaam, althans bezig, om van de binnengebrachte personen alle gegevens te verzamelen die voor een eventuele invrijheidsstelling dienstig konden zijn.'²

Menigmaal slaagden Sluzker en zijn medewerkers er in om, als de controle even verslapt, opgepakte Joden die niet voor invrijheidsstelling in aanmerking kwamen, de deur uit te werken; een van de Nederlandse employé's van de *Zentralstelle*, Joop Liet, was hun daarbij vaak behulpzaam.³ Veruit

¹ BG-Amsterdam, raadsheer-commissaris: p.v. inz. G. Nieuwenhuis (19 okt. 1949), getuige J. van der Hoeven (Doc I-1221 A, a-10). ² BG-Asd, rijksrecherche: p.v. inz. Asscher en Cohen, getuige E. Sluzker (4 mei 1948), p. 10-11 (Doc II-366 A, a-1).

³ Liet heeft bovendien enkele hem bekende Joodse families geholpen door op hun persoonskaarten in de kartotheek van de *Zentralstelle* de letter A te schrijven, waaruit voortvloeide dat de betrokkenen althans op hun oorspronkelijk woonadres niet gezocht werden. Hij liep in oktober '42 tegen de lamp, werd gedegradeerd en moest vervolgens de binnenkomende post sorteren, 'waaruit ik', zo stelt hij, 'stapels verraadbrieven mee naar huis nam'; die verbrandde hij. (J. Liet: *Ik deed mijn plicht als mens en Hollander* (1949 ?), p. 7)